

สารน่ารู้-กฎหมายรอบตัว

นาย พิษณุ ผาสุกมโน และ นายปภาศิต อุไรพันธุ์ เรียบเรียง

เรื่องที่ ๔ ระวังตัวไว้! เป็นคู่กับสามีหรือภริยาคนอื่น จะเดือดร้อน อาจมีความผิดอาญาฐานโกงเจ้าหนี้ได้

กรณีตัวอย่าง

นายสายชลจดทะเบียนสมรสกับฟ้าลดา ในระหว่างสมรส หมอวัฒนาได้เป็นคู่กับฟ้าลดาภริยาของนายสายชล แต่ความลับก็ไม่มีในโลก นายสายชลทราบเรื่องเข้าก็จะฟ้องเรียกให้หมอวัฒนาชดเชยค่าทดแทนตามกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ต่อศาลเป็นคดีแพ่งในความผิดฐานเป็นคู่กับภริยาตน จึงได้มีหนังสือบอกกล่าวให้หมอวัฒนาทราบก่อน หมอวัฒนาไม่รู้เช่นนั้นจึงได้ออนที่ดินของตนให้แก่ชมพูแพรวแฟนของตน เมื่อนายสายชลทราบดังนั้นจึงได้ฟ้องหมอวัฒนาเป็นคดีอาญาในความผิดฐานโกงเจ้าหนี้ ขอให้ศาลระวางโทษทางอาญา หมอวัฒนาจะต่อสู้ว่าตน **ไม่มีความผิดทางอาญาฐานโกงเจ้าหนี้ได้หรือไม่?**

เรามักจะคุ้นเคยกับความเข้าใจว่า เมื่อลูกหนี้มีหนี้จะต้องชำระแก่เจ้าหนี้ และหนี้ถึงกำหนดชำระ หากลูกหนี้ไม่ยอมชำระหนี้ก็จะเป็นความผิดในทางแพ่ง เจ้าหนี้จะต้องไปฟ้องร้องบังคับคดีต่อศาลในความแพ่งต่อไป และหากลูกหนี้ได้กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดอันเข้าองค์ประกอบความผิดทางอาญาฐานโกงเจ้าหนี้แล้ว ลูกหนี้ก็จะมี ความผิดทางอาญากฎหมายหนึ่งด้วย **แต่ก็ไม่จำเป็นว่าจะรวมถึงกรณีเป็นคู่กับสามีหรือภริยาคนอื่น**

ดังนั้น ควรจะศึกษาความผิดฐานโกงเจ้าหนี้เอาไว้บ้าง ซึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา ภาค ๒ ความผิด ลักษณะ ๑๒ ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ หมวด ๔ ความผิดฐานโกงเจ้าหนี้ มาตรา ๓๕๐ วางหลักเกณฑ์ไว้ว่า “ผู้ใดเพื่อมิให้เจ้าหนี้ของตนหรือของผู้อื่น ได้รับชำระหนี้ทั้งหมดหรือแต่บางส่วน ซึ่งได้ใช้หรือจะใช้สิทธิเรียกร้องทางศาลให้ชำระหนี้ ย้ายไปเสีย ซ่อนเร้นหรือโอนไปให้แก่ผู้อื่นซึ่งทรัพย์ใดก็ได้ แก่ลงให้ตนเองเป็นหนี้จำนวนใดอันไม่เป็นความจริงก็ตีต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า ในความผิดอาญาฐานโกงเจ้าหนี้ นี้ ลูกหนี้จะต้องเป็นหนี้เจ้าหนี้เสียก่อน แม้เจ้าหนี้ยังไม่ได้ใช้สิทธิเรียกร้องทางศาลก็ตาม ต่อมาหากลูกหนี้โอนทรัพย์สินของตนให้แก่ผู้อื่นก็อาจมีความผิดฐานโกงเจ้าหนี้ได้

คำว่า “เป็นหนี้” นั้น อาจเกิดจากความตั้งใจ(เจตนา) หรือไม่ได้ตั้งใจ(ไม่เจตนาหรือประมาทเลินเล่อ)ก็ได้ อาจเกิดจากนิติกรรมสัญญาหรือละเมิดก็ได้ หรืออาจเกิดจากบทบัญญัติของกฎหมายก็ได้ ดังนั้น เมื่อเกิดเป็นหนี้ขึ้นมาแล้ว ลูกหนี้ก็ควรจะต้องชำระหนี้ให้ถูกต้องครบถ้วนแก่เจ้าหนี้ เพื่อที่จะได้ไม่ต้องเสียเวลาในการถูกฟ้องร้องดำเนินคดีทั้งทางแพ่งและทางอาญา และเป็นคนดีของสังคมต่อไป

ในสังคมปัจจุบัน ทุกวงการ ทุกระดับชั้น โดยเฉพาะในวงราชการก็ยังหนีไม่พ้นเรื่องซุบซิบเกี่ยวกับ **สามีไปมีความสัมพันธ์กับหญิงอื่นในทำนอง ชู้สาว หรือภริยามีชู้** เมื่อได้พิจารณาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๕ ครอบครัว ลักษณะ ๑ การสมรส หมวด ๖ การสิ้นสุดแห่งการสมรส มาตรา ๑๕๒๓ วรรคสอง บัญญัติว่า “สามีจะเรียกค่าทดแทนจากผู้ซึ่งล่วงเกินภริยาไปในทำนองชู้สาวก็ได้ และภริยาจะเรียกค่าทดแทนจากผู้ซึ่งล่วงเกินสามีไปในทำนองชู้สาวก็ได้” **หมายความว่า** ในระหว่างสมรสของสามีภริยาที่ได้จดทะเบียนแล้วนั้น หากสามีหรือภริยาไปประพฤตินอกคู่สมรสอย่างใดอย่างหนึ่ง อีกฝ่ายก็มีสิทธิที่จะเรียกร้องให้หญิงอื่นหรือชายอื่นชดเชยค่าทดแทนจากการล่วงเกินได้ จึงทำให้หญิงอื่นหรือชายอื่นนั้น เป็นหนี้ตามบทบัญญัติของกฎหมายแล้ว ก็จะต้องชำระให้แก่ภริยาหรือสามีที่เสียหายนั้น **โดยสภาพแห่งหนี้ดังกล่าวจะเกิดขึ้นทันที** นับแต่เวลาที่หญิงอื่นได้แสดงตนโดยเปิดเผยเพื่อแสดงว่าตนมีความสัมพันธ์กับสามีในทำนองชู้สาวหรือชายอื่นได้เป็นคู่แล้ว **ถือได้ว่า** ภริยาหรือสามีนั้น **มีฐานะเป็นเจ้าหนี้** มีอำนาจฟ้องตามกฎหมายแล้ว อันทำให้หญิงอื่นหรือชายอื่นนั้นตกเป็นลูกหนี้ ส่วนกรณีที่ภริยาหรือสามีนำเรื่องไปฟ้องศาลเพื่อเรียกค่าทดแทนนั้น เป็นการบังคับความรับผิดชอบแห่งหนี้ที่ติดกันเท่านั้น

ต่อมาหากหญิงอื่นหรือชายอื่นนั้น จะโอนทรัพย์สินใดของตนไปยังผู้อื่น ก็ต้อง **พึงระวังให้ดี** เพราะอาจจะถูกภริยาหรือสามีของบุคคลที่ตนเป็นคู่ด้วยนั้น จะมาฟ้องเป็นคดีอาญาในความผิดฐานโกงเจ้าหนี้ อาจทำให้ต้องขึ้นโรงขึ้นศาล เสียชื่อเสียง หรืออับอายได้

พิเคราะห์กรณีตัวอย่าง

หมอวัฒนาจะต่อสู้ว่าตน **ไม่มีความผิดทางอาญาฐานโกงเจ้าหนี้ไม่ได้** เพราะการกระทำของหมอวัฒนาเป็นการล่วงเกินภริยาของนายสายชล ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๒๓ วรรคสอง บัญญัติให้นายสายชลสามีมีสิทธิเรียกชดเชยค่าทดแทนจากหมอวัฒนาได้ และนายสายชลมีฐานะเป็นเจ้าหนี้ทันทีที่หมอวัฒนาล่วงเกินภริยา(เป็นชู้) เมื่อหมอวัฒนาโอนที่ดินของตนไปให้แก่ชมพูแพรวแฟนของตน เพื่อไม่ให้นายสายชลได้รับชำระหนี้ค่าทดแทนทั้งหมดหรือแต่บางส่วน จึงครบองค์ประกอบความผิดทำให้ **มีความผิดฐานโกงเจ้าหนี้** ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๕๐ ศาลพิพากษาให้ **ลงโทษจำคุกหมอวัฒนาสามเดือน** (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๗๗๔/๒๕๕๐)

